

Universitätsbibliothek Wuppertal

Avctores Latinae Lingvae In Vnvm redacti corpvs

Godefroy, Denis

[Genevae], 1585

Cap. XIII. De genere vestimentorum

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-85](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-85)

DE GENERE VESTIMENTORVM.

CAP. XI III.

Tunica, est vestimentum sine manicis. Titinnius Veliterna: Tunica & cingula obuncula adimetur, pannos possidebit foetidos. Cicero in Cati. Manicatis ac talaribus tunicis. Virgilius: Et tunicae manicas, & habent redimicula mitrae. Titinnius: Quin togis cum candidis, tunicis sordidis sint, & dicis. Plautus Pseudulo: Manuleatam tunicam habere hominem addecer. Et iccirco manuleatam addidit, ne improprie vteretur. Lucil. Satyr. lib. primo: Praeterea, ac tunicae Lydorū opus sordidum id omne. Idem libro xv. Scit poeticon esse, videt tunica, & toga quid sit. Varro Meleagris: Cum etiam alis Menandri tunicam demissam habeat ad talos. Ennius probro Carthaginensium tunicatam iuuentutem voluit dicere. Varro Modio: Quam istorum quorundam vitreae togae ostentant tunicae clauos.

2 Calantica, est tegmen muliebre, quod capiti innectitur. M. Tul. in Clodium: Tūne, oim vincerentur pedes fasceis, cum calanticam capiti accommodares?

3 Penula, est vestis, quam supra tunicam accipimus. Pomp. Pannuceatis: Penulam in caput induce, ne te noscat. Lucil. Satyr. lib. xv. Penula si quæris, canterius, seruus, segestre Vitior mihi quam sapiens. Varro Virgula diuina: Non quaerenda est homini, qui habet virtutem, penula in imbro.

4 Aulea, genus vestis peregrinū. Varr. de vita populi Romani lib. iij. Quod ex hereditate Attalica aulea, chlamydes, pallae aureae. Virg. Georg. iij. Purpurea in textu tollant aulea Britanni & est tanquam paludamentū Barbarici habitus militaris.

5 Plaga, grande linteum tegmen, quod nunc torale, vel lectuariam sindonem dicimus, quarum diminutiuum est plagula. Varr. de vita populi Rom. lib. iij. Chlamydes, plagae, vela aurea.

6 Stola, veteres non honestam vestem solam, sed etiam omnem, quae corpus tegeterent. Enn. Tel. ph. Cedo, & caueo vestitus squalida septus stola. Idem eadem: Regnum reliqui septus medici stola. Varr. Cosmot. *ἑστὴ ἰατρικὴ*: Mulieres, aliam cerneret cum stola holoserica. Idem Eumen. Partū venusta muliebri ornat stola.

7 Pallia, est honestae mulieris vestimentum, hoc est, tunicae pallium. Plautus Menæchmis: Pallam ad phrygionem ferit confecto prandio. Lucillius Saryrarum libro xv. Cū in rectum est quiduis: saeis est visuri alieni sint homines, spiram, pallas, redimicula promit: Virgilius Aeneidos j. Pallam signis, aurōque

rigentem.

8 Strophium, est fascia breuis, quae virginalem tumorem cohibet papillarum. Turpil. Philop. Me miseram, quid agam? inter vias epistola excidit mihi: Infelix inter tuniculam, ac strophium quam collocaueram. Tullius in Clod. Cum strophio accuratè praecingere. Plautus Avulul. Pro illis crocotis strophis, sūptu vxorio. Varr. Sesequial. Suspedit Laribus marinas molles pilas, reticula, ac strophia.

9 Abolla, vestis militaris. Varr. Cosmотор. *ἄβωλα*: Toga tracta est, & abolla data est ad turbam, ubi sera militia in munera velli vr praestarem.

10 Sagum, vestimentum militare. Sallust. Hist. libro ij. Occurrere duci & praelium accendere, adeo uti Metello in sagum, Herculeio in brachium tela venient. Virgil. libro viij. Virgatis lucent sagulis. M. Tul. ad Caesarem iuniorē libro primo: Pridie nonas Februarias, cum ad te literas manē dedissem, descendi ad forum togatus, cum reliqui consulares sagari vellent descendere. Varr. Virgula diuina: Cum neque aptam mollis humeris fibulam sagus ferret. Silenn. Hist. lib. iij. Senatus auctoritate sagaria nunc.

11 Paludamentum, est vestis, quae nunc chlamys dicitur. Sallust. Hist. libro iij. Eodem tempore Lentulus duplici acie locum editum multo sanguine suorum defensus, postquam ex sarcinis paludamenta adstari, & delectae cohortes intelligi coepere. Tul. ad Caesarem iuniorē lib. ij. Antonius demens ante lucem paludatus.

12 Chlamys, Virg. Aeneidos libro quarto: Sidoniam pacto chlamydem circumdata limbo. Varr. Hercule Socrat. Cubo in Sardinia ista pedibus chlamyda, sed purpurea amiculā.

13 Regilla, vestis diminutiue à regia dicta, ut & basilica. Plaut. Epid. An regillam tuniculam induam, an mendiculam? Varr. *ῥεγίλλα*: Collum procerum fictū leui marmore Regillā tunicā distinguitur purpura:

14 Ralla, vestis dicta à raritate. Plautus Epidico: Tunicam rallam, tunicam spissam.

15 Ricā, est quod nunc sudariū dicimus. Plaut. Epidico: Ricā, basilicū, aut exoticū. Sereenus opusculo lib. j. Aut zonulam, aut acum, aut ricam. Nouius Pedio: Mollicinā, erocotā, chiridoram, ricam.

16 Ricinum. Lucil. Satyr. lib. ij. Ricini aurati cicæ, & oraria mitræ. Turp. Veliterna: Dicit me secū: postquā ad eadē venimus, veneratur deos. interea adspexit virginē gestantē in capite riculā indutā ostrinā. Varr. Prometheo lib. j. Aliq. mitrā ricinā, aut mitrā melitensem.

17 *§ Casticum*, linteolum dicitur purum, & candidum à cædendo, quod ita ad candorem perueniat, vel quod oras circuncisas habeat. Plaut. Epidico: Linteolum casticum.

18 *§ Indusium*, est vestimentum, quod corpori intra plurimas vestes adheret, quasi intusium. Plautus Epidico: Indusiatam, patagiatam, calulam, aut crocotulam.

19 *§ Patagium*, aurea chlamys, quæ pretiosis vestibus immitti solet. Plaut. Epidico: Indusiatam, patagiatam. Navius Lycurgo: Pallis patagiis, crocotis, manicis mortalibus.

20 *§ Supparum*, est linteum femorale usque ad talos pendens, dictum quod subtus appareat. Plautus Epidico: Supparum autem subnimum est ricam, Basilicum, aut exoticum. Nouius Pedio: Supparum purum, bellicensem interim escam meram. Afranius Epistola: Tace, puella non sum, supparo si induta sum. Varro Eumenidibus: Hic indutus supparum, Coronam ex auro, & gemmis fulgentem gerit.

21 *§ Exoticum*, dicitur peregrinum. Plaut. Epidico: Basilicum, aut exoticum.

22 *§ Plumatile*, aut clauatum, aut ex plumis factum. Plaut. Epidico: Cumatile, aut plumatile.

23 *§ Mollicina* vestis à mollicie dicta. Nouius Pedio: Mollicinam, crocotam, chiridotam, ricam, ricinium.

24 *§ Amphitapa*, vestes dicuntur utriusque habentes villos. Lucil. libr. j. Psila atque amphitapa, villis ingentibus molles. Idem libr. vj. Pluma atque amphitapa, etsi aliud quid deliciarum. Varro Manio: Alterum bene acceptum dormire super amphitapa bene molli.

25 *§ Toga*, non solum viri, sed etiam feminae utebantur. Agra. Fratriis: Equidem prandere stantem nobiscum incinctam togam. Varro de vita pop. Ro. lib. j. Præterea quod intellectu togas ante habebant. antè enim olim fuit commune vestimentum, & diurnum, & nocturnum, & muliebre, & virile.

26 *§ Lana*, vestimentum militare, quod supra omnia vestimenta sumitur. Virg. Æneid. lib. iij. Tyrioque ardebat murice lana.

27 *§ Meretricies*, apud veteres succinctiore veste utebantur. Afranius Excepto: Meretrix cum veste longa, peregrino in loco Soller tutandi causa sese fumere.

28 *§ Carbasus*, pallium, quo stuuij amicitium, vel opulentiæ causa; vt sericum, aut lino tenui. Virg. lib. vij. Eum tenuis glauco velabit amictu Carbasus. Idem lib. xj. Tunc croceam

chlamidemque, sinusque crepantis Carbaseos fuluo in nodum collegerat auro. M. T. in Verrem de suppliciis: Tabernacula carbaseis intenta velis collocabat. Varro de vita populi Romani lib. iij. Eadem postea carbasina magis, vt pellibus tegebantur togæ.

29 *§ Prætexta*, insigne Romanum, quod supra tunicas honorati quique sumunt. M. Tul. de suppliciis: Sententiæ dicendæ loco togam prætextam, fellam curulem, ius imaginis ad memoriam, posteritatemque proferendam.

30 *§ Limbus*, vt annotatum inuenimus, muliebre vestimentum, quod purpuram in imo habet. Plautus Aulul. Textores limbotarij, arcularij.

31 *§ Flammeus*, vestis, vel tegmen, quo capita matronæ tegunt. Plautus Aulul. Flammearij, violarij, carinarij.

32 *§ Reticulum*, tegmen capitis muliebre. Varro Sesiulyf. Suspendit Laribus marinas molles pilas, reticula, ac strophia.

33 *§ Ricinium*, quod nunc mafurtium dicitur, palliolum femineum breue. Varro *περίανθου*: Nihil magis dicere muliebre, quàm de muliebri ricinio palliolum simplex. Idem de vita pop. Romani libro j. Et quo mulieres in aduersis rebus, ac luctibus cum omnem vestitum delicatiorem, ac luxuriosum postea institutum ponunt, ricinia sumunt.

34 *§ Tapete*, tegmen vnicè pictum de coloribus variis. Var. Hercule Socratico: In omnibus rebus bonis quotidianis cubo in Sardinianis aperibus. Virg. lib. ix. Qui fortè tapetibus altis Extructus toto prostrabat pectore somnum. Turpilij: Glabrum tapete.

35 *§ Culcita*. Cic. Tuscul. lib. iij. Eripiamus huic ægritudinem. quomodo? collocemus in culcita plumea: psaltriam adducamus.

36 *§ Subucula*. Varro de vita pop. Rom. li. j. Postea quàm binas tunicas habere cœperunt, instituerunt vocare subuculam, & indusium.

37 *§ Capitia*, capitem tegmina. Varro de vita populi Rom. lib. iij. Tunicas, neque capitia, neque zonas. Idem eodem: Neque id ab orbita matrum familiâs instituti, quod ea pectore, ac lacertis erant apertis, nec capitia habebant hæc & capitula appellauit.

38 *§ Encombomata, & Parnacides*, genera vestium puellarum. Varro de liberis educandis: Vt puellæ habeant potius in vestitu chlamydas, encombomata, ac parnacidas, quàm togas.